

NÁROD SOBĚ POSILOVÁNÍ SKRZE STABILIZOVÁNÍ 1851-1884-SOKOL

E-book o tom, jak to bylo v té době se Sokolem?

10. LEDNA 2023

JANA MAŠKOVÁ

www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

Historie Sokola

<http://mujweb.cz/sokolopava/hist-sokol.htm>

Sokol vznikl jako první česká tělocvičná organizace v Rakousku-Uhersku v době politické uvolnění šedesátých let 19. století z iniciativy dr. Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. Tělocvičná jednota pražská (později Sokol Pražský) byla založena za účasti předních českých vlastenců 16. února 1862 a téhož roku se ustavilo dalších osm jednot na venkově.

*První sokolský prapor namaloval Josef Mánes a při jeho rozvinutí 1. června 1862 se stala matkou praporu Karolina Světlá. Náčelník M. Tyrš vytvořil tělocvičnou soustavu a názvosloví (Základové tělocviky). Ideovou stať *Náš úkol, směr a cíl* uveřejnil v časopise SOKOL (1871). V roce 1869 byl založen Tělocvičný spolek paní a dívek pražských, v němž byla vedoucí osobností Tyršova žačka Klemeňa Hanušová*

POKRAČOVAT STR. 168-14.března 1901 - Dopis Karla Kálala T.G.Masarykovi

DOPSAT TAKY TEN ÚRYVEK, KDE SE PÍŠE, ŽE BYL MASARYK ČLEMEM SOKOLA

16.února 1862 – Vznik Sokola - Sokol (spolek)

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))

Motto *V zdravém těle zdravý duch! V mysli vlast, v paži sílu! Tužme se!*

Typ tělocvičný spolek

Účel *Česká obec sokolská byla zřízena ve veřejném zájmu, jejím účelem a cílem je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů, organizovat a vykonávat tělovýchovnou, sportovní, kulturní a společenskou činnost, podporovat rozvoj osobnosti a vychovávat k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k lásce k rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa, přičemž vychází z odkazu zakladatelů Sokola Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera. (stanovy ČOS)*

Sokol (Česká obec sokolská) je označením českého tělocvičného spolku, který v historii české a slovenské tělovýchovy zaujal pozici nejen největší, ale také nejúspěšnější tělovýchovné organizace. Za zakladatele Sokola jsou považováni Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. Ve svých počátcích se Sokol inspiroval německými turnerskými spolky, které vycházely z tělovýchovy Fridricha Ludwiga Jahna.

1868–1871 - Vytvořeno české tělocvičné názvosloví – „Základové tělocviky“

V letech 1867–1868 Tyrš vytvořil české tělocvičné názvosloví a v letech 1868–1871 na podkladě antické [kalokagathie](#) českou tělocvičnou soustavu, kterou vydal v roce 1873 v díle „Základové tělocviky“. Oba zakladatelé spolku od počátku propagovali jeho naprostou apolitičnost a kladli si

E-book „NÁROD SOBĚ a pasivní, praktické STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-SOKOL“
E-book k projektu **NÁROD SOBĚ a MAPA ŽIVOTA**, Autorka: Jana Mašková, astroložka
www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

za cíl fyzický a morální růst českého národa. Naopak [Julius Grégr](#) a další [mladočeši](#) se Sokol snažili získat do služeb české nacionální emancipace.

1816 - Friedrich Ludwig Jahn vypracoval tělocvičnou studii

[Friedrich Ludwig Jahn](#) (1778–1852) přezdívan Turnvater Jahn se věnoval studiu teologie, německého jazyka a studiu výchovných a pedagogických zásad [Johanna Heinricha Pestalozziho](#). V roce [1816](#) vypracoval tělocvičnou studii *Die deutsche Turnkunst* a záhy se myšlenka turnerského hnutí šířila po celém Německu. Základní myšlenkou Jahnových turnerů bylo sjednotit obyvatele jednotlivých německých států, posílit jejich národní sebevědomí a vytvořit základ německé armády, což se pozitivně projevilo při [Napoleonských válkách](#), kdy mnoho turnerů válčilo na straně Pruska.^[1]

Roky 1845-1868 a turnerské spolky v Německu

V roce 1847 existovalo na území Německa kolem 300 turnerských spolků se 120 000 členy. Po [Metternichově](#) pádu došlo v [habsburské monarchii](#) k nové vlně zakládání. V roce 1845 byl založen DT v [Salzburku](#), [Bregenzu](#), [Dornbirnu](#), [Innsbrucku](#), [Riedu](#), v roce 1848 ve Vídni a v roce 1849 v [Aši](#). Jako první německý tělocvičný spolek po nevydařené revoluci z let 1848/49 byl v [Rakousku-Uhersku](#) úředně schválen 1. června 1861 „Erster Wiener Turnverein“. V roce 1868 se turnerům podařilo ve [Výmaru](#) založit zastřešující centrální organizaci „Německé turnerstvo“ ([Deutsche Turnerschaft](#)), které již sestávalo z 15. krajů (Turnkreis). Německá turnerská organizace DT v té době zastřešovala i německé tělovýchovné spolky na území Čech, Moravy a Slezska.^[pozn. 1]

1856-1857 – Placený skupinový cvičitel Miroslav Tyrš

Po roce 1848 se rozběhla také společná cvičení Čechů a Němců v ortopedickém ústavu dr. [Ferdinanda Schmidta](#) na Václavském náměstí čp. 780. Zde také započal Tyrš v roce 1856–1857 svoji tělovýchovnou dráhu placeného skupinového cvičitele (Turngruppenleiter). Oba ústavy cvičily podle tělovýchovy Friedricha Ludwiga Jahna a Ernsta Eiseleného. Schmidtův ústav se stal kolébkou cvičenců německého spolku „Prager Deutsche Turnvereien“ a českého „Pražská tělocvičná jednota Sokol“.^[2]

1861-1962 - Založení Pražské tělocvičné jednoty Sokol

Zhoršující se zdravotní stav Ferdinanda Schmidta způsoboval odliv cvičenců a postupný úpadek ústavu. To byl také hlavní důvod proč se čeští i němečtí nadšenci rozhodli pro založení vlastního [utravistického](#) tělocvičného spolku. Dne 29. července 1861 došlo ke konstituci přípravného výboru (obchodník Rudolf Müller, Dr. Cornelius Schöffner, účetní Josef Kutzer, bankovní úředník Theodor Chertek a prokurista Paul Stadler), který pro nedostatek financí požádal ředitele pražské bankovní filiálky „Kreditanstalt für Handel und Gewerbe“ Eduarda Seuttera von Lötzen o finanční podporu. Seutter byl svolný vznik spolku zafinancovat pouze v tom případě, že by se jednalo o spolek německý. Miroslava Tyrše takové chování pobouřilo a odmítl přeložit předložené německé stanovy do češtiny. Spor mezi českými a německými tělovýchovnými nadšenci nakonec vyústil v založení českého a

německého spolku. Němečtí cvičenci ze Schmidtova tělovýchovného ústavu založili 16. ledna 1862 „Deutscher Prager Turnverein“ a po obdržení 950 zlatých spolek zahájil 1. března 1862 v tělocvičně v [Bartolomějské ulici](#) vlastní provoz.^[2]

1862 - Tělocvičná jednota Pražská

1862 došlo v [Malypetrově](#) tělocvičně české reálky v [Panské ulici](#) v Praze k založení českého spolku „Tělocvičná jednota Pražská“ se znakem sokola v letu. Jako předloha pro tvorbu spolkových stanov posloužily Tyršovi stanovy německého turnerského spolku „Deutscher Prager Männerturnverein“. Z toho důvodu byl také první název jeho obdobou (Prager Turnverein).^[2] Tyrš přidal do českých stanov šerm a k vycházkám do přírody zpěv.

Pražský Sokol a pražský Německý tělocvičný spolek

Vztahy mezi pražským Sokolem a pražským Německým tělocvičným spolkem se jevíly nadále přátelské.

25.2.1862 – Sokol na turnerských výročních slavnostech a taneční zábava

Dne 25. února 1862 se Sokol zúčastnil turnerské výroční slavnosti, Sokol je na oplátku pozval na taneční zábavu na Žofíně.^[4]

1862 – Počátky českého Sokola a národní pouť na Říp

Na vznik českého Sokola měli od samého počátku značný vliv zastánci českého národního uvědomění a radikální mimoparlamentní politici. Tento vliv byl nepřehlédnutelný i při prvním složení spolkového výkonného výboru.^[2] Na zakládající valnou hromadu se dostavilo 75 členů. I když byl starostou zvolen [Jindřich Fügner](#) a místostarostou (později náčelníkem) [Miroslav Tyrš](#), přesto ve výboru od začátku převažovali vlivní politici a národovci: [mladočeši](#) hrabě [Rudolf Thurn-Taxis](#) (zakladatel [Hlaholu](#) a mecenáš českého národního života), [Emanuel Tonner](#) (politik), MUDr. [Eduard Grégr](#), JUDr. [Julius Grégr](#) (hlavní postavy [Národních listů](#)), [Rudolf Skuherský](#) (profesor a bojovník za zrovnoprávnění češtiny s němčinou), dále vlastenec [Ferdinand Fingerhut](#) (Náprstek), JUDr. [Tomáš Černý](#) (politik a obhájce v politicky motivovaných trestních řízeních proti redaktorům [Národních listů](#) a [Pokroku](#)), kteří se snažili Sokolu vtisknout charakter nacionálního hnutí. Z dvanácti členů rady mohl prokázat tělovýchovné zkušenosti jen Miroslav Tyrš, Jan Kryšpín, František Písařovic a Tomáš Černý.^{[2][5]} U zrodu Sokola stáli i [Josef Mánes](#), [Jan Neruda](#), [J. E. Purkyně](#) či [Karolina Světlá](#).^[6] Proto také, jak tvrdí sportovní historik PhDr. [Marek Waic](#), „první veřejné vystoupení národní poutě na [Říp](#) (1862) zorganizované mladočechy za účasti [Thurn-Taxisova Hlaholu](#) mělo silný politický podtext. Tyrš s Fügnerem se museli na přání všech členů podvolit a zúčastnit“.^[4]

Název, hesla a prapor

1862 – Prapor Sokola – dar českých dívek a žen

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))

. Dne 1. června 1862 předala v sále Apolla [Karolina Světlá](#) spolku prapor Sokola, dar českých dívek a žen, navržený [Josefem Mánesem](#). Na bílé straně, olemované slovanskými motivy, Mánes umístil velký nápis Sokol. Druhá červená strana praporu nesla obraz bílého sokola v letu s heslem Tužme se. Spolek proklamoval rovnost, volnost, bratrství a Jindřich Fügner navrhl tykání a oslovení „bratře“. Původní pozdrav „Zdař Bůh“ byl v červnu 1862 zaměněn za pozdrav „[Nazdar](#)“.

Sokolské pozdravy

Tyrš a Sokol užíval již od svého vzniku různých citátů a hesel.

- *Jedinec nic, celek vše!*
- *Ni zisk, ni slávu!*
- *Kde stanutí, tam smrt!*
- *Tužme se!*
- *Kupředu, zpátky ni krok!*
- *Jen ruchem žijeme!*
- *Tam se svět hne, kam se síla napře!*
- *Věčný ruch, věčná nespokojenost!*
- *Co lid nezná, nikdo nezná, co lid nedoved', nikdo nedoved', co lidem se nestalo, nikým se nestalo!*
- [Lví silou](#)
- *Ni zisku, ni slávy*
- *Za národ, drahou vlast*
- *V zdravém těle zdravý duch!*
- *Bud'te věrni sobě, pravdě a spravedlnosti.*
- *Pravda vítězí!*
- *Kupředu, kupředu, zpátky ni krok!*
- *Silou lví, vzletem sokolím*
- *Vzhůru na svou stráž!*
- *Spějme dál, za sokolským praporem!*
- *Čechie, máti naše drahá*

Duben 1863 - Cvičení Sokola a nájemní smlouva

Cvičení [Sokola](#) pod vedením Tyrše a jeho cvičitelů se rozběhla v soukromém ústavu Jana Malypetra, potom v budově Apolla v [Ječné ulici](#) a po výpovědi nájemní smlouvy v dubnu 1863 se Jindřich Fügner rozhodl zakoupit pro spolek parcelu, na které architekt [Vojtěch Ignác Ullmann](#) navrhl novorenesanční budovu tělocvičny.

13. července 1863 – Sokolové a turnerové na pohřbu pražského starosty

13. července 1863 společně vyprovodili zemřelého pražského starostu na jeho poslední cestě,

Prosinec 1863 – Uvedena do provozu sokolská tělocvična

V prosinci 1863 byla tělocvična v [Sokolské ulici](#) čp. 1437 uvedena do provozu a Fügner uzavřel s výborem tělocvičné jednoty nájemní smlouvu o každodenním užívání od 18 hodin do půlnoci. Po své smrti ji pak Sokolu odkázal.^[2]

1864 – Sokol Pražský

Tělocvičná jednotka pražská obdržela později v roce 1864 na návrh Emanuela Tonnera nový název Sokol Pražský

1864 - Pražská tělocvičná jednotka Sokol

Teprve v roce 1864 došlo po úpravě stanov ke schválení spolku s novým názvem „Pražská tělocvičná jednotka Sokol“.^[2]

22. května 1864 – Sokol a slavnost svěcení praporu

22. května 1864 se delegace Sokola účastnila slavnosti svěcení nového turnerského praporu, na kterou dorazili i turneři z [říše](#).^[4] Černo-červeně-žlutou trikoloru Německého Turnvereinu nahradila vlajka žluto-bílá. Na žluté straně byla vyobrazena [spolková orlice](#) a na bílé [český lev](#) v zeleném věnci s nápisem „Deutscher Turnverein. Prag 1862.“ DT z [Berlína](#) a [Lipska](#) přijal pak pozvání na veřejné cvičení Sokola.^[4]

1870 – Sokolové

„Sokoly“ se členové spolku označovali až od roku 1870.^[2] Podle historičky [Věry Olivové](#) byl Tyršův záměr ve své základní podstatě téměř totožný se záměrem Jahnovým. U obou se objevovala za pomoci tělocviků a jeho veřejné prezentace snaha o sjednocení národa a vybudování národní uvědomělosti.^[3]

1870 – Rada při financování náradí

V roce 1870 sokolové turnery pro změnu žádali o radu ve financování náradí (kozy, koně a bradel) a jeho nákupu. I když počáteční kontakty postupně odeznívaly, Sokol činnost turnerů nadále sledoval, zejména průběh německých „turnfestů“.^[2]

Tyršova tělocvičná soustava

Tyršova tělocvičná soustava vycházela z antiky, proto se také její součástí od počátku staly běh, skoky, hod diskem, hod oštěpem, box a zápas.

E-book „NÁROD SOBĚ a pasivní, praktické STABILIZOVÁNÍ-1851-1884-SOKOL“
E-book k projektu NÁROD SOBĚ a MAPA ŽIVOTA, Autorka: Jana Mašková, astroložka
www.astrojinak.com, www.astrojinak.cz, www.janamaskova.cz, astrojinak2022@seznam.cz

1867-1869 – Přidány soutěže v atletice

V letech 1867 – 1869 přidal Tyrš soutěže v atletice (běh, skok do výšky, skok o tyči, skok do dálky) a ve vzpírání. Nářadové cvičení přibylo až v roce 1871. V roce 1865 se objevuje u dvou jednot plavání, veslování a boxování, v jedenácti se zápasilo, sedm jednot zavedlo šermování a jedna se věnovala bruslení. Postupně přibyla střelba v pěti a jízda na koni. Úpolové cvičení mělo značnou oblibu.

1873 – Miroslav Tyrš – „Základové tělocviku“

České tělocvičné názvosloví a tělocvičnou soustavu vydal Tyrš v roce 1873 v díle „Základové tělocviku“.^[2]

1863 – Sbor pro pěstování vzájemnosti tělocvičných spolků slovanských

Neoficiální sokolské ústředí „Sbor pro pěstování vzájemnosti tělocvičných spolků slovanských“ zahájilo činnost sice až v roce 1863, ale už od roku 1862 Tyrš při svých setkáních s cvičiteli inicioval i zakládání sokolských jednot v dalších městech, což odporovalo stanovám a Sokol se tak hned dostal do hledáčku rakouských policejních úředníků. Ještě tentýž rok vznikly jednoty v [Jaroměři](#) (1. červen 1862), [Kolíně](#) (25. červen 1862), [Nové Pace](#) (4. červenec 1862), [Turnově](#), [Příbrami](#) (18. srpen 1862), [Jičíně](#) (5. listopad 1862) a v [Kutné Hoře](#) (1. prosinec 1862).

Sokolské spolky v letech 1862-1892

V roce 1865 čítaly spolky celkem 1 949 členů.^[8] V roce 1867 už existovalo na Moravě a ve Slezsku 13 sokolských jednot. Jako první byl na Moravě založen Sokol v [Brně](#) (2. leden 1862), dále například v [Olomouci](#) (1862), ve [Valašském Meziříčí](#) (1864), ve [Velkém Meziříčí](#) (1868), [Tišnově](#) (1870), v [Dačicích](#) (1871), [Hodoníně](#) (1872), v [Třebíči](#) (1863, podruhé 1872, nakonec až 1882), ve [Znojmě](#) (1883), v [Telči](#) (1890), v [Moravské Ostravě](#) (1891), [Jihlavě](#) (1892), v [Prostějově](#) a ve [Slavkově](#) (1889).^[9]

1866-1867 - Tyršova idea brannosti

Za jeden z hlavních cílů považoval Tyrš vytvoření takové tělovýchovné organizace, která by se mohla stát základem armády. Za výchovou dorostu stál předpoklad, že každý český muž do třiceti let bude branně připraveným sokolem. V tehdejších intencích Rakouska-Uherska nemohl sice ideu brannosti prezentovat okázale, ale o to více ji vyslovoval v souvislosti se sokolskými úkoly. Zrovna tak využíval celé řady symbolů, kterými prodchl nejen veřejná cvičení.^[10] V době [prusko-rakouské války](#) podal Miroslav Tyrš na valné hromadě 9. května 1866 návrh k zavedení branného výcviku a nabídl vládě vojenskou podporu, která se měla týkat ochranných hlídek bez účasti na bojích. Na začátku roku 1867 Sokol zřídil branný výbor a Tyrš výcvik rozpracoval do dvou etap: v zimním období (říjen–duben) probíhala teoretická výuka v pořadovém cvičení, v nauce o zbraních, v polním boji, ve stanování, v hlídkování a bezpečnostní službě, v letním období (květen–září) došlo na praktický výcvik ve střelbě, stanování, pochodování, pořadová cvičení a zacházení s bajonetem.^[2]

1867 – Požadavek o zřízení vojenských jednotek k obraně státní hranice

V roce 1867 požádal Tyrš na místodržitelství hraběte [Lažanského](#) o zřízení vojenských jednotek k obraně státní hranice.^[2] Císařská vláda nezpochybnila loajalitu českého spolku Sokola, ale na zřízení sokolského vojska nereagovala. Zdůraznila, že si váží nabídky bránit monarchii se zbraní v ruce a poděkovala za vzornou službu sokolských hlídek, zejména za uchránění [Clam-Gallasova paláce](#) před rabováním rozlíceného lidu.^[11] V roce 1848 vypracoval Alvin Burian „Pravidlí vojenského cvičení“ s vojenskou terminologií. Tyršova vojenská terminologie „České velení a názvosloví vojenské“ (1867) vycházela nejen z momentální válečné situace, ale také z [Jungmannova](#) česko-německého slovníku, který už Burianovu vojenskou terminologii obsahoval.^[2] Ministerstvo zeměbrany vydalo na podporu střeleckého výcviku v roce 1909 „výnos o podpoře dobrovolné střelby“. Na to zareagovala ČOS v lednu 1912 žádostí u velitelství zeměbrany v Praze o propůjčení střelnice, střeliva a zbraní pro výcvik sokolstva, což bylo povoleno jak ČOS tak i pražské jednotě. Branný výcvik probíhal až do vypuknutí války.^[4] Není tedy divu, že se branná zdatnost sokolů v bojích za [první světové války](#) prokázala. Tyršovo vojenské názvosloví převzala po roce 1918 [Československá armáda](#).^[12]

Hasičství a křesťanské tradice

1868 – „Kdo hasič, ten sokol“

Tak jako u německých turnerů, pod jejichž spolky vznikaly uskupení „Turner-feuerwehr“, docházelo také v českém Sokole ke slučování sokolství s hasičstvím. Zejména v době, kdy se v Sokole projevila krize a zájem o cvičení upadal. V roce 1868 schválil výbor pražského Sokola pod heslem „Kdo hasič, ten sokol“ hasičská cvičení do své činnosti.

1882 - První jubilejní slavnost na Střeleckém ostrově

Tradici [sokolských sletů](#) odstartovala v roce 1882 první jubilejní slavnost na [Střeleckém ostrově](#). Svět tělovýchovy Sokol obohatil výstavbou závodních drah, sportovních hřišť a tělocvičen (sokoloven), které se staly neoddelitelnou součástí každého českého a moravského města nebo větší obce. Sokolský duch vládl za první světové války i v [Československých legiích](#). Za svou pomoc při vzniku Československa byl Sokol často nazýván národním vojskem. Starosta [Josef Eugen Scheiner](#) a náčelník [Jindřich Vaniček](#) stáli při zrodu nové [Československé armády](#). Díky českým emigrantům a sokolské misi se sokolské hnutí rozšířilo do zemí [západní Evropy](#), [USA](#) a ostatních slovanských zemí.

Konec 90. let 19.století – Sokol a katolická církev

I když vznik Sokola nebyl nasměřován proti německému živlu, českému nacionalismu a konfrontacím s německými turnery se zejména po roce 1918 nevyhnul. Od konce 90. let 19. století pohlížel Sokol s despektem i na [katolickou církev](#).

1874-1876 – Sokolské jednoty

V roce [1875](#) bylo evidováno 71 sokolských jednot se 7 812 členy, z nichž cvičilo pouze 1 156 sokolů.^[2] Některé jednoty se v letech 1874-1876 přetvořily do spolků hasičsko-tělocvičných.

1876 – Časopis „Sokol“ a rubrika „Hasičství“

Od roku 1876 vycházela v časopise „Sokol“ rubrika „Hasičství“. Miroslav Tyrš proti tomuto spojení později ostře vystupoval...

1882 – Hasičství odděleno od Sokola

... v roce 1882 se hasičství od Sokola oddělilo.^[13]

1897 – Svěcení praporů, tělocvičen, vztah sokolů k církvi a tělovýchovný spolek Orla

Zrovna tak jako turnerské spolky světily sokolské jednoty své prapory (90 %), účastnily se církevních slavností, procesí ve svátky [Božího Těla](#) a [Vzkříšení](#), vítaly biskupy, světily své tělocvičny. Obrat nastal až za vlády [Eduarda Taaffeho](#), po [Badeniho](#) volební úpravě a [jazykových nařízeních](#), zejména po roce 1897.^[14] Náboženská nesnášenlivost sokolů nakonec vyústila v založení katolického tělovýchovného spolku [Orla](#).

6. září 1883 - Svěcení spolkového praporu v Chotěboři

Dne 6. září 1883 světil „Sokol“ v [Chotěboři](#) spolkový prapor a slavnostním řečníkem byl [Frant. Lad. Rieger](#). Přirovnává ve své řeči Sokolství k rytířstvu pravil: „Nesmím pominouti i toho, že za povinnost křesťanského rytíře pokládali vřelou úctu k Bohu a že za víru i životy své v oběť přinášeli. V tomto duchu jevílo se starověké rytířstvo za nejušlechtlejšího rozvoje svého, a přejí si, abyste i Vy, jako praví, novověcí rytířové, tímtež duchem byli vedeni a těchže šlechtných úkolů dbali. Kéž jako praví rytíři křesťanští v duchu nejslavnějších dob naší historie, všude stanete se zastánci pravdy.“

1871 – Sokolové a 900leté jubileum založení kostela na Proseku

Roku 1871 účastnil se „Sokol“ v Karlíně 900letého jubilea založení druhého katolického kostela v Čechách na [Proseku](#). Téhož roku účastnil se „Sokol“ z Dačic oslavy papežského jubilea, při čemž Sokolové nesli pochodně.

1878 – Sokolský slavnostní pochodňový průvod

Roku 1878 uspořádal „Sokol“ v Něm. Brodě slavnostní pochodňový průvod na počest tam na visitaci meškajícího biskupa královéhradeckého.

1871-1885 – Svěcení sokolských praporů a tělocvičen

R. 1885 „Sokol” z Chlumce n. Cidl. s praporem a v plném počtu účasten byl na mši sv. Po mši svaté byl prapor slavnostně církevně posvěcen. R. 1871 světili „Sokoli” v Brně s velkou církevní slavností svůj prapor, při tom mše sv. účastnil se s praporem „Sokol” z Pardubic. R. 1882 účastnil se „Sokol” z Pardubic církevního posvěcení tamní tělocvičny. R. 1882 „Sokol” v Lomnici dal podnět ku slavné mši sv. na počest sňatku korunního prince Rudolfa a účastnil se jí se svým církevně posvěceným praporem. Téhož roku Sokol v Opočně účastnil se v plném počtu s církevně posvěceným praporem slavnosti vysvěcení katolického hřbitova u Opočna. R. 1876 „Sokol” z Prahy byl ve chrámu Týnském na pohřbu městského radního Hankeho. Dne 15. listopadu 1876 uctil „Sokol” v Ml. Boleslavi památku úmrtí Fügnera mší svatou. R. 1885 „Sokol” v Litomyšli uctil památku Tyršovu slavným rekviem. R. 1876 „Sokol” v Jilemnici dal konati službu za Fügnera a zúčastnil se slavností velikonočních. R. 1872 pozval si též Sokol na přednášku katolického kněze Škodu. R. 1871 „Sokol” v Kundratcích postavil druhu Havlíčkovi pomník a dal ho církevně posvětit a požádal za slavnostního řečníka místního faráře, atd.

—Úryvek z článku Z letopisů sokolských. ^[15]

Zavedení župního systému a centrální organizace

1884 – Regionální shromáždění a organizační struktura

Základním nedostatkem sokolských jednot byla chybějící organizační struktura. V roce 1884 se konala regionální shromáždění, která se zabývala zavedením župního zřízení podle vzoru německých turnerů. ^[2]

Všesokolské slety

18. června 1882 - „Jubilejní slavnost Sokola Pražského“ na Střeleckém ostrově

Dne 18. června 1882 se konala na Střeleckém ostrově „Jubilejní slavnost Sokola Pražského“, ^[21] jejíž součástí byl i průvod Prahou. Tato slavnost měla v široké veřejnosti mimořádný ohlas a pro sokolské hnutí byl tento úspěch povzbuzením k další činnosti. Po krizi v sedmdesátých letech obnovil jeho společenskou autoritu a urychlil další vzestup.

1882 – Tomáš Garrigue Masaryk vstoupil do Sokola

Po svém příchodu do Prahy v roce 1882 se stal aktivním členem Sokola také [Tomáš Garrigue Masaryk](#). Do začátku první světové války uspořádal Sokol šest sletů (1882, 1891, 1895, 1901, 1907, 1912). Významné byly i slety župní. Slet sokolské župy [Prostějovské](#) v červnu 1908, kam jen zvláštní vlaky dopravily přes 14 000 návštěvníků, zachytil na filmový pás [Jan Kříženecký](#). ^[22] Slibný rozvoj však zabrzdila I. světová válka.

Sokol v zahraničí

1860 - První sokolské spolky ve Spojených státech amerických

[Spojené státy americké](#) patřily k prvním zemím, kde se české sokolské spolky úspěšně etablovaly. První sokolské jednoty zde zakládali čeští emigranti už na konci roku 1860.

70.roky 19.století - Organizace sokolů ve Spojených státech amerických

V organizačních záležitostech američtí sokolové české sokolstvo značně předhonili a po zřízení centrální organizace zde fungovaly již v 70. letech 19. století čtyři župy. Župa východní se sídlem v [New Yorku](#) sdružovala 14 jednot ve městech: [Baltimore](#), Bayonne N.Y., Morrisania N.Y., Newyork, New-York L 1 City, New York 2-a, New Bedford Mass., Westfield Mass., Curtis Bay Mo, Philadelphia Pa., Patterson N.Y., New York, Long Island City N.Y.

Župa severovýchodní s centrem v [Clevelandu](#) měla 7 jednot ve městech: Cleveland O., Detroit Mich., Lorain O. a Allegheny Pa. Město [St. Louis](#) se stalo centrem župy střední s 12 jednotami ve městech: Chicago, Chicago Ill. Town of Lake, Manitowoe Wis., Milwauke Wis., St. Louis Mo., St. Louis Monnt Pleasant Mo., East St. Louis Mo. a Cedar Rapids Ja. Župa západní se střediskem v [Omaze](#) uváděla v roce 1907 17 jednot ve městech: Abic Neb., Black Wolf Kansas, Wilson Kansas, Bruno Neb., Crete Neb., Milligan Neb., Omaha, Plattsmouth Neb., Schuyler Neb., So Omaha Neb., Wilber Neb., Clarkson Neb., Dodge Neb., Brainard Neb. a Howells Neb.^[2]

V roce 1863 vznikly první sokolské spolky v Polsku, Chorvatsku, Srbsku a Slovinsku ([Lublaň](#) 1863 „Južni Sokol“, [Lvov](#) 1867, [Záhřeb](#) 1874, [Bělehrad](#) 1891, [Poznaň](#) 1893), v roce 1866 v Rakousku ([Videň](#) 1867)^[25] a o rok později ve [Švýcarsku](#), od roku 1870 zakládali čeští cvičenci Sokoly v Rusku ([Tbilisi](#) 1898), rok 1879 odstartoval zakládání Sokola v [Bulharsku](#) ([Sofie](#) 1879), ...

Zdroj - Internet

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_\(spolek\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_(spolek))